

ТВОРЧИЙ ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ АРХЕТИПІКИ. ЮНГІАНСЬКИЙ КВЕСТ

29 листопада 2018 р. в читальній залі Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого за ініціативи Української школи архетипіки, кафедри публічної політики та політичної аналітики Національної академії державного управління при Президентові України та відділу університетського і наукового співробітництва Посольства Франції в Україні та за участю Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”, Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, Української технологічної академії, Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління, Київського інституту музики імені Р.М. Глієра проводився творчий вечір Української школи архетипіки “Юнгіанський квест”.

Захід розпочався вітанням з 10-річчя Української школи архетипіки та 70-річчям її засновника, соціолога, фахівця з питань військово-соціологічних досліджень, соціальної глобалістики, доктора соціологічних наук, професора, професора кафедри публічної політики та політичної аналітики Національної академії державного управління при Президентові України, академіка Української технологічної академії, Заслуженого діяча науки і техніки України, почесного громадянина м. Лінкольн, шт. Небраска, США (1995) Едуарда Андрійовича Афоніна.

У складі засновників Української школи архетипіки (далі – УША): *О. Донченко*, психолог, соціолог, доктор соціологічних наук, професор, член Балтійської педагогічної академії, лауреат першої премії АПН України за кращу монографію (2001); *О. Балакірева*, соціолог, кандидат соціологічних наук, Заслужений діяч науки і техніки України, фахівець з питань соціального здоров'я, соціології молоді та девіантної поведінки, моніторингу соціальної політики, соціально-політичного маркетингу; *Л. Бурлачук*, психолог, доктор психологічних наук, професор, член Національної академії педагогічних наук України, засновник і завідувач кафедри психодіагностики та медичної психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка; *С. Кримський*, філософ, фахівець з архетипіки української культури, доктор філософських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Шевченківської премії і премій НАН України; *А. Мартинов*, історик, доктор історичних наук, професор, фахівець з питань всесвітньої історії та історії Німеччини; *Ю. Романенко*, соціолог, доктор соціологічних наук, фахівець з аналізу соціальних систем, політичної психології, психотехнології та нейролінгвістичного програмування.

УША виникла як міждисциплінарний науково-практичний напрям досліджень у галузі науки державне управління. Його основу склали аналітична психологія швейцарця Карла Густава Юнга, американська типологія особистості Майєрс-Бріггс, а також роботи українських соціологів Е. Афоніна і О. Донченко, психодіагноста Л. Бурлачука і культуролога С. Кримського, історика А. Мартинова і політичного психолога

Ю. Романенка. Від першого дня виникнення УША виголосила принцип відкритості щодо участі представників різних галузей науки, які з позицій архетипів колективного несвідомого Карла Юнга розглядають актуальні проблеми теорії та історії публічного управління, становлення та розвитку механізмів публічного управління і служби в органах державної влади і місцевого самоврядування.

За короткий час передісторії та інституціоналізації УША:

– створено й адаптовано до масових опитувань спеціальні інструменти, що дозволяють досліджувати архетипну природу колективного несвідомого: проєктивну методику “колірних переваг” (автор – Е. Афонін; 1987); особистісний опитувальник “БД” (автори – Л. Бурлачук, Е. Афонін, О. Донченко; 2002); аналітико-синтетичну концепцію “Універсального епохального циклу” (автори – Е. Афонін, А. Мартинов, 1996–2002);

– ініційовано соціологічні моніторингові дослідження з використанням архетипової методології (автори – Е. Афонін, О. Балакірєва): моніторинг загальносистемних змін в Україні (1992–2018 – 62 дослідження); моніторинг процесів ідентифікації в Україні (2002–2018 – 14 досліджень), Росії (2010, 2011), Білорусі (2010, 2011, 2013); моніторинг функціональної і компетентнісної спроможності системи державної служби України (2005, 2009, 2014 – 3 дослідження);

– результати моніторингових досліджень узагальнено в таких наукових парадигмах: соціетальній (1992–1994); циклічній (1996–2012); архетиповій (2002–2018);

– засновано щорічні організаційно-комунікативні форми міждисциплінарних дискусій науковців за темою “Архетипіка і публічне управління”, зокрема, теоретико-методологічний семінар за міжнародною участю “Архетипіка і публічне управління” (2010), міжнародний конкурс молодих учених “Архетипіка і публічне управління” (2013).

Ці формати дозволили: об’єднати зусилля близько 200 дослідників з 15 країн світу (Білорусі, Великої Британії, Гани, Грузії, Італії, Лівії, Німеччини, Польщі, Росії, Сербії, Словачії, США, України, Франції, Чеської Республіки); опублікувати близько 380 наукових статей з проблем публічного управління, в тому числі близько 60 публікацій молодих дослідників; забезпечити пошуковий характер досліджень, спеціалізуючи щорічний зміст ТМС за певною спрямованістю, зокрема: I ТМС-2010 “Архетипіка і публічне управління”, 13–14 липня 2010, Феодосія, Автономна Республіка Крим, Україна; II ТМС-2011 “Архетипіка і публічне управління: об’єктивне і суб’єктивне, свідоме і несвідоме у процесах соціальної інтеграції та диференціації”, 23–30 січня 2011, Наама Бей, Шарм-ель-Шейх, Єгипет; III ТМС-2012 “Архетипіка і публічне управління: ментально-психологічні аспекти”, 23–30 червня 2012, Барселона, Іспанія; IV ТМС-2013 та I Міжнародний конкурс молодих науковців: “Архетипіка і публічне управління: інституційні форми, механізми та практики”, 23–25 травня 2013, Київ, Україна; V ТМС-2014 та II Міжнародний конкурс молодих науковців “Архетипіка і публічне управління: раціоналізація та нормативні практики”, 13 червня 2014, Київ, Україна; VI ТМС-2015 та III Міжнародний конкурс молодих

науковців “Архетипіка і державне управління: громадська самоорганізація, соціальна мобільність, суспільна інтеграція”, 30 квітня 2015, Ужгород, Україна – Скаліца, Словаччина; VII ТМС-2016 та IV Міжнародний конкурс молодих науковців “Архетипіка і публічне управління: виклики та ризики суспільної трансформації”, 27 травня – 3 червня 2016, Київ, Україна – Тбілісі, Грузія; VIII ТМС-2017 та V Міжнародний конкурс молодих науковців “Архетипіка і публічне управління: механізми та стратегії розв’язання конфліктів у сучасному світі”, 29–30 травня 2017 р., Київ, Україна; IX ТМС-2018 та VI Міжнародний конкурс молодих науковців “Архетипіка і публічне управління: європейський простір у вимірах уявного, реального та ідеального”, 29–30 червня 2018 р., Монпельє, Франція.

Відкрито веб-сторінки УША: Головна сторінка УША (травень 2014) (<http://usarch.org/>). Сторінку планується в перспективі перетворити на інструмент глобальних соціально-маркетингових досліджень. Сторінка УША на сайті Національної академії державного управління при Президентові України: ([http://academy.gov.ua/personnel/?lang=ukr&filtername=&filterautor=&filtertipvid=\(13\)&tip=dop&page=78&tipn=library](http://academy.gov.ua/personnel/?lang=ukr&filtername=&filterautor=&filtertipvid=(13)&tip=dop&page=78&tipn=library)); сторінки УША на YouTube: (<https://www.youtube.com/channel/UCIZgON7HqqynXFJ7bTAT0Hg>; <https://www.youtube.com/channel/UCNSBFQV1Uqac7s9sWufVmgg>).

Започатковано заходи з популяризації результатів досліджень УША у форматі міжнародного лекторія “Закономірності та особливості Української трансформації” (жовтень 2015 – грудень 2016, <https://www.youtube.com/playlist?list=PLCiE7UTMLHiNAW5nY7tHQTm6wJeOPWyRy>).

Відкрито дискусійний майданчик у форматі міжнародного Інтернет-клубу друзів Української школи архетипіки (вересень 2016 – квітень 2017, <https://www.youtube.com/playlist?list=PLCiE7UTMLHiNdM-9MKDe4JC-QyqQsKWyp>).

Ліцензовано в МОН України вибірково освітню дисципліну “Архетипіка публічного управління” для циклу професійної підготовки в Національній академії державного управління при Президентові України здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (2016).

Ініційовано відкриті освітні заходи (лекції, зустрічі тощо) за участі іноземних партнерів УША, прихильників аналітичної психології К. Юнга (2017–2018).

Перспективи розвитку УША її засновники пов’язують з:

1. Евристичним потенціалом, який несуть ідеї “Імажинер” професора Гренобльського університету Жильбера Дюрана (Франція) і теорія поетапного формування розумових дій харків’янина Петра Гальперіна (Україна). Вони дають підстави припустити, що архетипний простір колективного несвідомого “історично пульсує”. У добу Модерну (а також Відродження, Грецької античності) на тлі “згортання” соціально-інституційного простору розвивається простір колективного несвідомого. Накопичений таким чином потенціал колективного несвідомого у Постмодерну добу (через посередництво раціонального типу людей) стає джерелом інноваційного розвитку соціально-інституційного простору.

2. Результатами моніторингових досліджень (1992–2018), які містять чималий практично неосвоєний потенціал.

Особливого шарму надали творчому вечору “Юнгіанський квест” його почесні гості С. Ріголе, аташе Посольства Франції з питань університетського і наукового співробітництва і М. Маффесолі, французький соціолог-постмодерніст, учень Жюльєна Фройнда і Жильбера Дюрана, почесний професор Університету Париж V – Сорбонна, засновник Центру досліджень сучасності і повсякденності, головний редактор міжнародних французьких журналів: “Sociétés” і “Cahiers européens de l’imaginaire”, член редколегії наукового журналу “Український соціум”.

Надзвичайний інтерес викликала презентація франко-українського перекладу книги М. Маффесолі “Час племен. Занепад індивідуалізму у постмодерному суспільстві” (1988).

Ключовий феномен, який порушує автор книги, – “Трайбалізація” соціального світу означає “повернення общинного ідеалу в межах ідеалу соціетального”. За цих умов соціальний розвиток цілком може позитивно вивчатися соціологією, хоча вже не в формі нівелювання універсальної теорії, а на шляхах “спекулятивного емпіризму”, що розвиває “чутливий розум”, робить його здатним прийняти до уваги найрізноманітніші елементи соціальної дійсності. Концептуалізуючи символічне як праформу політичного, можна говорити про “імажинальну могутність спільного існування”, як про константи химерного ходу людської історії, завдяки якій первісні спільноти мають силу установи. Ця могутність може каналізуватись встановленою владою, але вона не припиняє здійснювати на неї прихований тиск. Час від часу цей тиск виявляється у жорсткій формі вибуху (експлозії) і дає початок новій ері (зокрема, модерній), в рамках якої і розгортається соціальна еволюція, що завершується врешті-решт імплізією. Дотримуючись інверсійної інтерпретації повсякденності, яка знімає бінарну опозицію між сакральним і профанним, і використовуючи метод “общинної емпатії”, можна говорити про *трансформацію “індивіда” в “персону”*, яка наділена поліфункціональними характеристиками – “масками”, а “групи” або “організації” – в “плем’я”, що розуміється як мікроспільність з вільним членством, інтерсуб’єктивність, заснована на афекті, найчастіше спонтанному, розсіяному, з нестійкою консолідацією соціальності. Відмінною особливістю племен є їх “іманентна трансцендентність” – умова, за якої соціальність трансцендує своїх членів, але сама нічим не трансцендується. При цьому межі маси і племені вкрай нестійкі й розмиті внаслідок “постійного зустрічного руху” і зміни “масок”. Таким чином, *сенсуалізація, міфологізація та відродження цінності території, тіла, оргії, видовища і насолоди позначають регресію до архайки і конституують соціальність як повсякденність*.

З великою радістю наш гість М. Маффесолі роздавав свої автографи своїм новим прихильникам в Україні.

Приємною несподіванкою вечора стало поєднання наукових форм, форм мистецтва і поезії. Фахову основу цього поєднання склала музикально-інструментальна частина вечора та її вишукана програма, яку представили учасникам “Юнгіанського квесту”

лауреати і дипломанти міжнародних конкурсів, студенти Київського інституту музики імені Р.М. Глієра. Поетичну частину цієї експериментально-пошукової платформи склали архетипна поетична спадщина М. Рильського, вірші Л. Костенко “Крила” і французького поета Ж. Превєра “Як намалювати птаха”.

Завершенням вечора стали Юнгіанські вечорниці, які пройшли в дружній, теплій атмосфері.

I.O. Titar,

канд. соціол. наук,

науковий співробітник відділу моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій,

ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”,

вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна,

email: titarivan@yahoo.com,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8636-5718>

I.O. Titar,

PhD. (Sociology),

scientific fellow, department for monitoring-based research of social and economic transformations,

Institute for Economics and Forecasting, Ukrainian National Academy of Sciences,

26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine,

email: titarivan@yahoo.com,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8636-5718>